Ч. 43. Львів, пятниця дня 22. лютого (6. марця) 1908. Річник XII.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . 20 кор.
на пів року . . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць . . 1·70 кор.
За границею:
цілий рік . 16 рублів або 36 франків
на пів року . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і духу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сьлише на попереднє застережене.— Рекламациї неопечатаніє вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Вибори до галицкого сойму в сьвітлї дневникарскім.

(Дальше).

Коли першого дня нац. дем. »Діло« представуло вислїд виборів яко користний і для нац. дем. сторонництва і для українскої справи взагалї і то не лише що до числа, але й що до якости вибраних, то зараз слїдуючого дня попало у велике роздратованє і виступило з погрозами, що населеню в Галичинї не лишає ся нїчого иншого, як »зробити собі право« власними силами.

Але дивним дивом, коли москвофільске і польске дневникарство почало ликувати з вислїду виборів і представляти москвофілів витязями та заговорило про »погром« Українців, вернуло »Діло« знов на первісне становище і почало впевнювати, що не лише нема нїякого погрому, але навпаки вибори випали по єго думцї користно, позаяк сей триюмф москвофільского і польского дневникарства »опирає ся від початку до кінця на фальшивих основах, що є він тільки сьвідомим чи несьвідомим самодурством, висловлюванєм не того, що справдї є, але того, чого хотїлиб польско-москвофільскі триюмфатори.

»Першою такою фалшивою основою є звужуванє українства, ідентифікованє його виключно з нашою национально-демократичною партиєю. І от вже перший „триюмф“: „Українцї“ вибрали 8 послів, „старорусини“ 10. А тимчасом український национальний табор зложений з трьох партий: национально-демократичної, радикальної і социяльно-демократичної; всї ті партиї супроти национальної основи москвофільства стоять на спільній, українській национальній(?) основі. І так вже перший „триюмф“ захитаний: Українців все таки вибрано більше нїж москвофілів«. (Тут ми вперше дізнаємо ся, що й социял. демократи стоять на спільній национальній основі. Колиж так, то чому Остапчук і Вітик не вступили до руского клюбу парляментарного? — Ред. Русл.)

В тій засторозї проти »звужуваня українства« посунуло ся »Діло« так далеко, що каже: »о. Мандичевского не можна зачисляти до москвофілів«, забувши про те, що ще так недавно все тикало в очи п. Барвіньскому, що між послами, котрі свого часу входили з ним в склад „Славяньского Союза“ був москвофіл Мандичевский, а тепер, як »Дїлови« сего потреба, називає о. Мандичевского „барвінчуком“, хоч о. Мандичевский все ходив своїми дорогами і в останних роках навіть не являв ся в парляментї. Отсе найлїпше характеризує послїдовність »Дїла«, котре що хвиля зміняє свої погляди після потреби. В розширюваню українства оно посуває ся так далеко, що радо би причислити навіть Винничука до свого рахунку, того самого Винничука, котрого не хотїли в 1895 роцї прийняти до руского клюбу Барвіньский, Вахнянин, Заячківский і ин. за те, що він пішов проти кандидатури Гурика (трохи инакше поступили ті обкидувані болотом новоеристи, як з останнїй сесиї опозицийний клюб, котрий приголубив до себе Ефіновича вибраного п. Ценьским).

„Дїло“ отже після такого „розширюваня українства“ питає ся з повним вдоволенєм: „І де тут причина триюмфувати, говорити про „блистательную побіду“, про „погром українства?!“

Алеж коли так справа стоїть, то здавалоб ся, що „Дїло« повинно би видержати на становищі, яке висловило в ч. 43 і 45. Тимчасом в ч. 46 вертає оно знов до такого роздратованя, яке оно виявило в ч. 44 і в статї „Корона про вибори« висловлює велике огірченє і невдоволенє, що правительство так поінформувало Корону про вислїд виборів. Ми вже згадували про се, що й руский клюб мав свого представника з Галичини в делеґациї, що й сей був запрошений на двірский обід і єму була тим способом дана нагода виявити перед Короною свій погляд і свої інформациї. Радіб ми отже знати, чому се не стало ся і як се може пояснити і сам член делеґациї і национ.-демократичний орґан, котрий знов впадає в роздратованє за для розмови монарха з делеґатом Єнджейовичом і виступає з нагоди сеї розмови ось з якими погрозами:

„Висновок з того для нас чейже ясний: Сам Віденъ нас навчає, як хибною є тактика здавляти в собі невдоволенє і за всяку цїну »не дати ся спровокувати« бо сей наш спокій використовує ся против нас. Віденъ нас вчить, що не в нашім інтересї лежить бавити ся в гасителїв народнього гнїву. І ми думаємо, що на будуче наш загал не стане вже оглядати ся на присипляючі обітницї всяких ексцеленций, не стане гасити в собі обуреня — але на розбій, насильство і рабунок народних прав відповість так, аби і Віденъ приневолити відчути прикро результат галицких виборів“.

А відтак представивши се яко інтриґу намісника проти бар. Бека, кінчить »Дїло« ось яким висновком:

»Не наша річ вдавати ся в те, як центральне правительство порадить собі з ґр. Потоцким та як воно вратує свій престіж. Нашою річию, так нашого загалу як і наших послів у Відни, буде витягнути консеквенциї з цїсарских слів. Руский народ мусить змінити своє поведенє так, аби його штучно доси удержуваного спокою не визискувано як полїтичного атута против него, а наші посли повинні потягнути центральне правительство до відповіди за полїтичне значінє тої опінїї про галицкі вибори, що знайшла свій вислів при делеґацийнім cercl-ю, та зміною своєї тактики мусять дати властивий вислів правдивому настроєви руского народу«.

З наведених нами виїмок із статий чотирох чисел »Дїла« можна наглядно впевнити ся про недостачу всякої послїдовности, яка характеризує нервову єго полїтику. Всюди глядить оно виновників сучасних відносин, ба дійшло у виробленій дописи з Брідчини до такого вислїду, що властиво Барвіньский винен тому, що там вибрано Дудикевича, бо нїбито Барвіньский деморалїзував селян і інтелїґенцию, позаяк на него падали голоси старостиньскі ітд. А ми на се спитаємо, чи на теперішних опозицийних проводирів не падали голоси старостиньскі, чи они не входили в переговори що до виборів і з намісником і з бар. Беком, чи д-рови Окуневскому не радили глядїти помочи старости, що він відклонив з обуренєм?! Чи навіть в загальних виборах до державної ради не помагали деяким проводирам старости своїми голосами?! От се деморалїзация, наколи поступає ся дволично і перед загалом бундючить ся а нишком запобігає ся правительственної піддержки. Або чи могла бути більша деморалїзация, як довголїтна консолїдация, котра вмовляла в широкі верстви народу і в руску інтелїґенцию, що відступники народні, ноторичні платні аґенти московщини мають якийсь спільний ґрунт з Русинами, що з ними треба творити спільні комітети, вести спільну з ними акцию виборчу, уступати їм деякі округи виборчі і т. п. Поневіряне і плюгавленє людий, що не для себе але для народної справи трудили ся і осягнули реальні придбаня, якими доси виключно жиємо ірозвиваємо ся, а побиванє їх з підмогою москвофільских спільників — отсе деморалїзация, яка видала теперіш-

ний вислід виборів. Нічого отже дивного, що тепер знов проявляє ся політика розпуки, котра остане бурею в склянці води, бо вже й загалови рускому осоружне таке поступоване, що не доводить до ніякого позитивного висліду, а пхає єго в безвихідну пропасть і компромітує нашу национальну українсько-руску ідею.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Язиковий спір в Чехах мимо відомого в тій справі рішеня держ. трибуналу довів до того, що многі німецкі судиї відкидають самовільно подання ческою мовою внесені і нарушають тим закон, покладаючи свої надії на німецких послів, що станутъ в їх обороні. Супроти того німецкі посли єднають ся, щоби знов привернути до житя завмерлу вже німецку Gemeinbürgschaft і як христ. сусп. Reichspost звіщає, нема вже сумніву, що спільне поступоване німецких вольнодумців з христ. суспільниками запевнене в национальних питанях в буджет. комісиї.

Христ. суспільники вельми роздратовані вістию, що слідуюча сесия делеґацийна має відбути ся аж в осені. На тій основі припускають они, що угорска делеґация бажає проволікати справу підвисшеня плат військових, щоби перед тим осягнути национальні військові уступки. Невдоволене своє мають христ. суспільники, а також і инші члени австр. делеґациї обявити тим способом, що поставлять внесене проти третього читаня делеґацийних ухвал. Колиб дійсно перейшла така ухвала, то се могло би довести до поважного пересиленя.

Цїсар принимав на послуханю ві второк ґр. Андрашого, котрий реферував монарсї про важні державні справи, між тими і про наконечну полагоду угоди військової. N. fr. Presse звіщає, що міністер Андраші предложив головні основи виборчої реформи, щоби одержати вступну згоду на се монарха, одначе Pester Lloyd, котрий стоїть в близьких взаєм нах з угорским правительством, запевняє, що ся справа ще зовсім не підготовлена, отже й міністер не міг її предкладати монарсї.

Барон Равх, як небудь зовсім програв справу при соймових виборах в Хорвациї, не думає уступати із становища бана, а так само й угорске правительство, як запевняють правительственні круги, не носить ся з подібною гадкою. Доказом сего має бути іменоване старшим бурмістром в Загреві сенатора Чувая, котре уважають ударом для теперішнього бурмістра Амбруса, неприхильного банови. Місце старшого бурмістра в Загребі не було кілька літ обсаджене.

Заграниця.

Пруске правительство з тяжкою бідою ледво перевело в палаті вельмож закон про вивлащене, а вже тепер стрічає нові перепони в польскій політиці в німецкім парляменті. Розходить ся о язиковий параґраф в новелї до закона про товариства, на основі котрого на прилюдних зборах можна промовляти лише німецкою мовою. Після горячої розправи, яку переведено в комісиї, відкинено 16-ма голосами проти 11 §. 7-ий сеї новелї. Друге читане мало відбути ся в середу, а при тій нагоді сподівають ся довести до порозуміня.

Румуньский міністер скарбу Кортінеско висловив ся про балканьскі зелїзничі плани, що се зовсім хибно, вважати Дунайско-адрийску зелїзницю російским проектом. Для Росиї значно дешевше і вигіднїйше користувати ся водною дорогою на Одесу і иншими пристанями чорноморскими. Для Румунії лише має ся зелїзниця важне народогосподарске значінє. Новобазарску зелїзницю вважає Румунія лише послїдовностю берлїньского договору, а з румуньского становища треба лише радувати ся сим заміром, котрого здійснене положить конець варварским розбоям, котрі найбільш дають ся в знаки Куцо-Волохам, а не мало й иншим народам.

Анархісти, котрі перед кількома днями убили в костелї в Патерсон (в Зєдин. Держ. півн. Амер.) сьвященика відчас причащаня, розкидають погрози і проти инших сьвящеників. Подібні плоди може зродити і у нас робота наших социялїстів, котрі не мають иншої роботи, як травестоване християньских молитов Отченаш, Богородице Дїво і Вірую, яко научну лектуру для своїх товаришів в »Землї і Волї!«

Анатоль Вахнянин.

Спомини з житя.

(Дальше).

Для мене, як для кождого матуриста, стояв широкий сьвіт вправдї „отвертий“, але заразом виринало важке питане: quibus auxiliis? Нас в хатї було, Богу дякувати, осьмеро: чотири хлопцї і четверо дївчат. Брат мій старший (Клим) покинув вправдї школу вже в 2. семестрі VI. кляси ґімназияльної, але молодший, Іван, був вже в нормалках, а сестри учили ся поки-що дома рівнож не даром. В мене була велика охота учити ся медицини, але се було pium desiderium. Я вправдї хотїв подати ся до Відня до „Josephinum“, звідки виходили лїкарі військові і вже був зладив подане туди і ніс єго на почту в Сїняві, в надії, що вуйко мій рідний, Антін Veith, що яко капелян військовий був на той час професором історії в кадетскій школї в Weisskirchen, маючи конексиї з військовими матадорами, поможе менї дістати ся до „Josephinum“ у Відни — але случай хотїв так, що по дорозї на почту сїнявску, стрінув мене начальник суду і завернув з дороги. Він колись був у тім закладї у Відни і розтолкував менї і родичам моїм, що лїкар військовий в австрийскім війску се просте потурало, яким помітує всяка старшина військова від офіцира почавши, на полковнику покінчивши. Ті люде мало образовані, не люблять лїкарів військових, знанєм від себе висших. Родичі дали переконати ся а мене порішили віддати до духовної семінариї у Львові. Думав я, що удасть ся менї пійти на науку теольоґії бодай до Відня, до т. зв. „Barbareum“, але і се не повело ся. Батько поїхав зі мною до Валави, до Яхимовича владики, але ми вернули з порожними руками. Треба було проте збирати ся до духовної семінариї у Львові.

Новий сьвіт відкрив ся менї, а з ним нові люде. В жовтни 1859 р. завіз мене з Перемишля до Львова жид-балаґула (фірман) в будцї за два днї і одну ніч до Львова і скинув перед семінариєю на давній »широкій« улици.

IV.

До семінариї духовної прибув я лише з добрим сьвідоцтвом матуральним, в якім з рускої мови була вписана вправдї хороша кваліфікация, але руської мови я не знав, як слїд, а з історії лїтератури та історії своєї нациї не було в мене ніяких відомостей. Іменно народної своєї мови я не міг навіть знати, позаяк Сїнявщина, де я родив ся і виховав ся, говорила дуже поганим язиком. В нас дома говорено по польски, так само у всїх сусїдних сьвященичих домах: в Добрій, Лежахові, Теплицях, Ожанні, Пискоровичах, Дубнї за Сяном, в Дубровицї, в Цївкові, в Монастирі, Вязівницї, отже у всїх хатах попівских, де я з родичами в часї ферий бував чи-то в гостинї, чи на празниках. В Сїняві говорено приміром: Ходьте на вобяд (ходїть на обід); Бей (бігай) до стодоли; на дворі дорч (дощ) падає; Присяй Богу, або присясти Боже (заклинаючись чи божачи ся); Принесь їсти; Він напісав лист; Ходь гев! (ходи сюди); Прошу єґомосцї, ми принеслї дзецко до кєту (дитину до хресту); Він гадат (говорить); змлоцки (молотники) і т. д.

Мене уміщено під 38 числом з другими семінаристами. Вечером, коли ми поклали ся в ліжка, стали деякі товариші дещо розказувати. Я хотїв також дещо їм розказувати, але мій розказ в язицї, в якім я виріс і який вынїс зі школи, викликав загальний сьміх. Признаю ся, що я вперве від деяких товаришів з східної Галичини почув хорошу руську річ. Кажу: від деяких, бо і тут переважна частина питомців шварготала виключно по польски, хоч з настоятелями семінариї всї вже говорили по руськи. А були моїми настоятелями Слїмаковский (ректор vulgo „заяць“), Ільницкий (віцеректор, vulgo паґат), Левицкий (віцеректор vulgo холошнєр), Піпан (префект), Чайківский (префект), др. Костек (префект) і Ціпановский Яков (духовник). Небавом іменовано мене педалем I року. З сим була сполучена сеся користь, що я з двома другими товаришами (педелем для львів. епархії Алекс. Книгиницким і Острожиньским мешкав в окремій комнатї, під вежою семінарицкою.

(Дальше буде)

Полєміка про „Лїтературно-Науковий Вістник всеукраїньский журнал“.

(Дальше.)

В части науковій і публїцистичній „Л. Н. Вістника“ не подобає ся авторови, що журнал сей у статях п. М. Лозиньского ширить між нашим народом „ідеали анархістичні“. Шкідливости анархізму автор не доказує, бо і годї було би зробити се способом доривочним, в статї що до обєму невеличкій. Вдоволяє ся що до сеї точки тим, що звернув увагу на противорічність в дефініциї анархізму, висказаній словами самогож М. Лозиньского в »Л. Н. В.« 1906 кн. XI стор. 232—233 („політичний устрій, якого основою являєть ся неістнованє всякої власти«). Впрочім не треба єму було давати такого доказу від себе, бо міг звернути увагу на те, що сама редакция уважає засади анархістичні для народної справи шкідливими і дуже жалує ся, що они в українській суспільности вже приняли ся та много наробили лиха, бо розбили суспільність на атоми, унеможливили орґанїзацию і тим самим поставили всякій успішній працї народній сильну запору. На доказ сего цитує автор з »Л. Н. В.« 1906 кн. XI. стор: 320—330 слова самого проф. Грушевского. І власне сїй неконсеквенциї та противорічности дивує ся автор, що такі дві річи — (статя М. Лозиньского пропаґуюча анархізм і проф. Грушевского нарікаюча на єго ідеї) в тім самім журналї а навіть в тій самій книжцї можуть находити ся без жадного вирівнаня. Бо »редакция »Л. Н. В.« не лиш приймає ті статї (М. Л-ого) у себе, але і містить їх без взякого протесту, хочби приміром у коротенькій замітцї, що осьто редакция з тим поглядом або з тою тенденциєю

співробітника не годить ся або не зовсім годить ся і т. и.«

Се був би короткий зміст статї д-ра Копача. Не завадить згадати, що она цїла написана з належними зглядами для осіб. Ідея виступає тут против ідеї; особистости позістають ненарушеними. (Що до особи п. М. Лозиньского — то автор застерігає ся виразними словами).

»Поясненя« п. Михайла Лозиньского. — »Як читач »Л. Н. Вістника«, як його постійний співробітник і як автор статий« д-ром Копачем критикованих — уважав п. М. Лозиньский відповідним »дати з приводу статї проф. д-ра Копача про »Л. Н. Вістник« — кілька пояснень«. Річ очевидна, що нїхто тому не подивує ся; але читаюча публика — на мій погляд — має право сподївати ся, що відповідь буде розумна, річева а передовсїм прилична.

Однак тим вимогам п. М. Лозиньский не зумів на жаль відповісти. Єго »поясненя" в 26 ч. „Дїла«, (з 4. н. ст. лютого с. р.) дають єму сьвідоцтво, що він ще не научив ся критики своїх творів спокійно читати і в репліках держати ся границь приличности, принятих в кругах поважних письменників. Щоби о сїм переконати ся, вистарчить прочитати кілька початкових речень: „На фільозофованю проф. д-ра Копача не буду довго задержувати ся. Ті єго міркованя про другорядність теоретичної проґрами на словах, про недостачу критерия для оцїнки такої проґрами, про вічну вартість »загально людських виображінь" про plus і minus в житю одиниць і народів, про потребу „якогось« позитивного ідеалу" — се така собі примітивно-наївна софістерия, що порівнати єї можна хиба з дотепністю шан. автора, котрий певне думає, що здискредитував до краю вислів »Umwertung aller Werte« — додаючи в скобках, що його автором є »на розмягчене мозку померший Нїцше«. Щож, міг собі Нїцше вмерти на розмягчене мозку, може собі проф. др. Копач з того приводу робити дотепи в скобках, — людскість все таки не переставала й не перестане нїколи постійно переоцїнювати всїх вартостий, а навіть др Копач не встеріг ся від такого переоцїнюваня, цїнячи деякі публїкациї »Л. Н. Вістника« инакше, нїж їх оцїнила редакция того журнала, (!) не встеріг ся мимо відстрашаючого приміру »нещасливого, на розмягчене мозку померпшого Нїцше«... (»Дїло« м. ц. фейл. 1-ша кол.).

(Дальше буде.)

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В пятницю: руско-кат.: Обріт. мощ. м. Евг; римо-кат.: Колети діви. — В суботу: руско-кат.: Полїкарпа сщм.; римо кат.: Томи Акв.

— **Вибори у Львові.** При другім доповняючім виборі трех послів з міста Львова голосувало вчера 6.035 виборців. Абсолютну більшість дістали і стали вибрані послами: др. Ернест Адам (вшехп.) 3432 голосами, др. Роґґер Баталія (вшехп.) 3308 гол. і др. Тадей Рутовский (дем.) 3.097 гол. Крім них Йосиф Найман дістав 2.877 гол., др. Михайло Ґрек 2639 і др. Людомил Ґерман 2266 голосів. Решта голосів 114 була розстрілена. Завзята аґітация вшехполяків побідила, бо вчера перефорсовано двох вшехпольских кандидатів — терором і ріжними виборчими штуками. Всї коритарі і салї голосовань були переповнені вшехпольскими академиками, узброєними в грубі палки. Глота в салях була штучна і нарочна, аби натовпом відстрашити инших виборців від голосованя. Крім того академики голосували на чужі леґітимациї, на чім спіймано двох. Що ті леґітимациї діставали ся у вшехпольскі руки нечистою дорогою, се без сумнїву. Таким чином вийшло зі Львова послами 3 вшехполяків, а други три посли належать до польских демократів.

— **Цікавий лист з Америки** подає київска »Рада« від власного кореспондента: Ми, Українцї, живучи на заморскій землї в Канадї, стараємось іти за покликом нашого незабутнього батька Тараса Шевченка: »І чужому научайтесь й свого не цурайтесь!« Минувшого лїта скликали ми всенародне віче до міста Віннїпеґу, на якім обговорювано ріжні, важні, народні справи, а між иншим і справу школи по фермах, де живе наш народ масами. На тім вічу вибрано депутацию, яка удалась до уряду пров. Манїтоби і домагалась українсько-анґлїйских учителїв для наших переселенцїв. Уряд сеї провінциї згодив ся помогти нам і заснував тимчасовий »україн.-анґлїйский семінар«, деб наші молоді хлопцї могли набути знаня анґлїйскої мови і всїх инших предметів, як математики, історії, ґеоґрафії і т. д., а крім сього і українскої мови (граматики), лїтератури і історії. Се добрий примір для російского уряду і польскої шляхти в Галичинї. При школї є також помешканє для учеників, де вони дістають все, що потрібно їм до житя і науки. По скінченю школи, коли підуть вже вчити, мають виплачувати урядови свої довги за удержанє. Се і так добре для нас, бо ми поки що дуже бідні, а инші народи не мають навіть такого привілею, лиш мусять вчити ся відразу на свій кошт. Крім сього для нас ще й те добре, що можемо вчити ся і своєї мови крім анґлїйскої. В школї маємо тепер 30 учеників, двох родом з України, а решта з Галичини. Їм бракує українських книжок та ґазет. — *Т. Д. Ферлей.*

— **Голод і безробітє на Українї.** В м. Василькові все більш та більш розростає ся безробітє. Цех ювілєрів зменшив свої роботи більш, як вдвоє, а багато ще недавнїх хозяїнів сами переходять на робітників. Робітники на гарбарнї два тижнї працюють, а місяць »спочивають«. Спинив свої роботи й паровий млин Демочані, де було коло сотнї душ робітників. Одночаснож дуже піднимає ся дорожнеча, що примушує багатьох звертатись за громадскою допомогою. А тут і заможні зменшили свої жертви на сю мету і злидарям приходить ся дуже дуже скрутно. — З с. Людавки, винницкого повіту, доносять: „Більша частина людей у нашому селї вже не мають чого їсти. Рідко в кого побачите житний хлїб, а то більш всього їдять ячмінний і гороховий. Що буде далї — невідомо. Багато піль зимує незасїяними, та й на весну нема чим сїяти. Селяни все чекають запомоги від казнї. Але уже щось разів із пять списували, хто не має хлїба, та й доси нїчого не чути. Дехто з селян на се скаже: »Се мабуть і нас вже будуть годувати списками, як торік десь там на Волзї, а хлїб весь Лїдваль забрав". — З м-ка Мізякова, винницкого повіту, пишуть: Чудова погода на Стрітенє, коли лїто з зимою пострічалось — вірить народ, розвеселила трохи наших хлїборобів. »Буде весна добра, дасть Біг і врожай", — примічають вони. А цїна на хлїб у нас і ще не спала: пуд жита платить ся 1 карб. 20—25 коп., пшеницї 1 карб. 40 коп., ячменю 1—1½ карб. Селяни з заможнїйших не кваплять ся щось продавати свого хлїба. У с. Павлївцї є поміщик, в котрого в стиртї стоїть ще трирічне немолочене жито. „Абино снїг злїз і хлїб гарно зійшов, то цїна на него геть упаде« — потїшають голодні оден одного хлїбороби.

— **З Холмщини.** Поляки в сїм роцї, як пише „Рада", перемінили свою тактику в шкільній справі: почали посилати своїх дїтий в урядові школи, котрі минулими роками бойкотували. Навіть пан-отцї ксьондзи на своїх проповідях радять селянам вчити дїтей по сих школах, аби тільки йшла наука. Що сей сон значить?... А тут де-хто вже думав, що Поляки уступають російскому урядови задля завойованя над ними „культурнаго превосходства".

— **З житя „Просьвіти" в Київі.** Дня 17. лютого, на засїданю шкільно-лекцийної комісиї київскої „Просьвіти" д. І. Огієнко прочитав реферат: »Розгляд підручників, по яких можна вчитись і вчити вкраїньскої мови". Шкільно-лекцийна комісия ухвалила надрукувати сей реферат.

— **Буковиньска ворожка** Мария Міддоль, 63-лїтна старуха, знана з того, що вже від 10 лїт „помагає" людям, ставала 2. с. м. перед судиями присяжними в Чернівцях, обжалована прокураториєю о злочин обманьства. Акт обжалованя закидає їй між иншим, що витуманила від Анни Краснодемскої 1000 К, обіцюючи їй вчинити чарами, що Краснодемска виграє льос на 300.000 К; від Михайла Берника з Королївки-Олїєва витуманила 220 К; обіцюючи єму помогти на біль голови і на заздрість жінки; від Григора Панчука з Старих Фратївців 30 К за те, що допоможе викопати єму скарб, врештї від Юрка Іванчука з Карлова 100 К, обіцюючи єму вилїчити божевільну жінку. Сьвідки потвердили всї закиди, а трибунал засудив обжаловану на основі вердикту судиїв присяжних на 13 місяців строгої вязницї. („Буковина").

— **Крадїж дїтей.** В City of Mexico вже кілька місяців зорґанїзувалась дуже ориґінальна патага злодїїв, що виключно крадуть малих дїтей. За два місяцї вкрадено 22 хлопчики та 27 дївчаток. Що стало ся з дїтьми, й куди їх забрано — нїкому не відомо.

— **Дрібні вісти.** Вінчанє п. Марияна Яреми, укінченого богослова, з п-ною Ольгою Гуглевичівною відбуде ся нинї о 7. год. вечер в Успеньскій церкві у Львові. — Читальня „Просьвіти" на личаківскім передмістю уряджує в недїлю 8. с. м. концерт в салї »Тов-а друкарів« при ул. Пекарскій ч. 18. о 6½ год. вечер. — В недїлю 8. с. м. відбуде ся в Чернівцях в салї „Муз. Тов-а" концерт в честь Юрія Федьковича. — Руский народний театр загостить на май до Черновець і буде грати в міскім театрі, на що маґістрат згодив ся. — З Відня доносять, що студенти тамошної академії ветеринариї вислали до мінїстерства просьвіти мемориял з домаганєм признаня їм права старати ся о докторский титул. Ректор академії повідомив студентів, що мінїстер просьвіти заакцептував їх домаганє і що в жовтни буде видане відповідне розпорядженє при рівночасній змінї наукової програми. — Михайло Копертиньский, укінч. студ. фільософії, помер у Львові дня 2. с. м. в 36. р. житя. — Цїсар надав властителеви дібр в Плашові Робертови Казимирови Осьвенцїмскому Гіттен-Чапскому титул ґрафа. — Приватні іспити в торговельній академії у Львові з бухгальтериї, купецкої кореспонденциї і конторовости, з купецких рахунків, а товарознавства і зі стеноґрафії відбудуть ся дня 6. цьвітня. Поданя вносити до 28. с. м. на остемпльованім (1 К) поданю з долученєм сьвідоцтва шкільного, метрики та іспитової такси по 16 К за кождий предмет.

Оповістки.

— **Репертуар руского театру в Бережанах.** (Саля »Сокола«). Початок точно 7½ вечером. Білєти продає раньше торговля п. Юзичиньского і п. Гервого, а в день представленя від 6. вечером каса театру).

В суботу дня 7. марця „Продана наречена" комічна опера в 3 діях Ф. Сметани.

В недїлю дня 8. марця „Маруся Богуславка" історична драма зі співами і танцями в 5 діях М. Старицкого.

Ві второк дня 10. марця „Ревізор з Петербурга" комедия в 5 діях М. Гоголя.

В середу дня 11. марця „Фавст" опера в 5 діях а 6 відслонах К. Ґунода.

— **Театр аматорів львівского „Сокола"** відограє в недїлю дня 8. с. м. о 7. год. вечер »Дай серцю волю — заведе в неволю« комедия в 5 діях зі співами і танцями Кропивницкого.

— **Для Тернопільщини.** Вибори до повітової ради в Тернополї відбудуть ся дня 5. мая з сїльских громад, дня 7. мая з міских громад, 14. мая з торговельної ґрупи і 15. мая з ґрупи великої власности.

Наука, штука і лїтература.

— *Микола Аркас.* **Історія України-Русі.** З 210 малюнками і портретами та 9 картами. Петербург 1908. Вел. 8-ка. Ст. XVI+384. Цїна 1 р. 50 к., на краснім папері 3 р.

Історія Аркаса діждала ся вже неодної прихильної оцїнки в українських та галицких часописях. Мимо сего буде не від річи познакомити з нею й читачів нашої часописи. Вже з передмови автора бачимо, що се популярна історія, а не науковий твір, тож і оцїнювати її годить ся не із наукового становища. Одначе цїнна она тим, що, як каже автор, »складена на основі давно відомих і певних джерел і звязана в одну історичну цїлість«. Недавно поручали ми нашим читачам »Історію Украинскаго народа« Єфименкової. Та ся історія вимагає вже відповідного підготовленя, коли має принести читачеви який хосен, а до того писана по московски. Історія Аркаса надає ся для людий, що стоять на ріжних степенях осьвіти, а поручити її можна тим горячійше, що писана она по українськи та є в нашій лїтературі появою того рода, на яку ми довго ще не булиб здобули ся, а що її тепер маємо, за се належить ся велика вдячність авторови.

В подрібну критику фактів годї входити, бож се, як зазначено в горі, популярна історія, а зрештою звернули на се увагу вже инші рецензенти. Цїнна она тим, що попри зверхну історию українського народу, подає й внутрішну. Цїлу історию нашого народу подїлив автор на девять периодів, одначе сей подїл, як замітив вже в »Радї« д. Дорошенко, »трохи штучний і незручний«. Перший период: скито-сарматский, другий: київский до 1170 р., третий: галицкий 1087—1340, четвертий: литовский 1320—1501, пятий: польский 1501—1647, шестий: гетьманьский 1647—1663, семий: Руїна 1663—1687, осьмий: московский 1687—1764, девятий: Україна під владою російскої та австрийскої держави 1764—1907. До історії додані родоводи князїв: київских, галицких і литовских, польских королїв, дому Габсбурґів і Романових.

Незвичайної вартости надають історії Аркаса гарні ілюстрациї історичних подій і осіб. Хоч можна зробити увагу, що не всї ілюстрациї відповідні, що деякі з них можна було опустити, або заступити иншими, то се не зменшає заслуги автора, який чимало коштів виложив на сї ілюстрациї. В переважній части се ілюстрациї, знані вже відки инде, одначе для ширшого загалу корисне оно тим, що не всї книжки, з яких они взяті, доступні для него. Деякі ілюстрациї подані тут у перве, а взяті они з богатого музея Тарновского (згадаю хоч би цїкавий портрет гетьмана Мазепи ст. 259). Піднесу, що портрет, який по думцї д. Аркаса зображає наказного гетьмана Павла Полуботка (ст. 306), є в дїйсности портретом Леонтия Полуботка (портрет Павла Полуботка вже був публїкований. Цїкаво, що попри портрети польских королїв і російских царів, подані також портрети австрийских монархів, а іменно цїсаревої Мариї Тереси і теперішного цїсаря Франц Йосифа I.

На увагу заслугують також незвичайно гарно виконані карти, додані до історії Аркаса. Перша з них зображає землї, де жиє тепер український нарід, друга українську землю перед III ст. по Христї, трета східну Европу в IX ст. по Хр., четверта східну Европу за київских і галицких князїв в X—XIV ст. по Хр., пята вел. кн. Литовске в XIV і XV ст. по Хр., шеста Україну в XVI і XVII ст., сема землї запорожского війска низового в 1770-х роках, осьма запорожскі землї за Дунаєм, девята землї чорноморского козачого війска.

Вже з отсего поверховного огляду історії Аркаса можна бачити, що їй належить ся повне признанє й можнаб побажати, щоб она найшла ся в кождій сьвідомій рускій сїмї. Набувати можна через книгарню Наук. Товариства ім Шевченка у Львові, ул. Театральна 1. Цїна, як бачимо, дуже низька.

Др. Б. Б.

— **Нові українські композициї.** В Харкові друкує ся композиция молодого українського музика Сергія Дрімченка на слова Олеся »Зимою«. Окрім того д. Дрімченко написав мутику на слова Олеся „З журбою радість обнялась« (тріо — барітон, тенор і меццо сопран), а також композициї „Верховини гірні“ (слова Лермонтова — переклад М. Шаповала) і „Колискова« (слова Руданьского). Останні дві річи надруковано у Київі.

Телеґрами

з дня 5. марця.

Триєст. Piccolo доносить, що істрийский сойм збере ся ще в марцю на наради в справі виборчої реформи.

Маґдебурґ. Magdeb. Ztg. доносить з Лїсбони, що Портуґалія хоче продати свої африканьскі кольонії, аби увільнити ся з грошевих клопотів. Дві посїлости предложено до купна Анґлії, а одну Німеччинї.

Берлїн З Петербурга доносять, що сербский король має з кінцем сего місяця приїхати на кілька днів у відвідини царскої родини в Царскім Селї.

Льондон. Правительство Зєдин. Держав півн. Америки взяло ся остро до анархістів і порішило всїх анархістів прогнати з краю. Вже 300 анархістів увязнено.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готел, реставрация і каварня — ріг ул. Сикстуской і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 4. с. м.: Витошиньский Вол., Грибів; Олексій Ярема, Перемишль; Петро Бугель, Краковець; др. Ярослав Олесницкий, Дрогобич; Модест Днїстряньский, Стегниківцї; о. Волод. Кальба, Соколівка, Климентина Головчак, Задвірє; о. Кирило Фациєвич, Стрілиска нові; др. Дамян Савчак, Борщів; о. Михайло Прухницкий, Турка; о. Михайло Бровка, Крехівцї; о Николай Садовский, Шибалин; др. Еміль Савицкий, Тернопіль; Александер Духович, Самбір; о. Володимир Ганицкий.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма,

від 1. до 15. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє. В недїлї і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що пятницї **High-Life** представленє. Білети вчаснїйше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

При закупнї товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

! Кашель !

Хто любить своє здоровлє, той хоронить єго.

5245 нот. дол. сьвідоцтв доказує помічний вислїд

Кайзер'а

Brust-Caramellen

(Груднї кармельки)

з трема соснами.

Випробовані лїкарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флеґми, закатареня устної ями, дихавицї і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Дова 80 сот. Дістати можна у всїх аптиках і дроґуериях.

(21—24)

Товариство взаїмних обезпечень

„Днїстер“

у Львові, при улицї Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає **обезпеченя будинків, всяких річий** домашних і господарских, **збіжа і паші** на случай шкід заподїяних через **пожар.** Оплата премій мала, а користь для погорівших велика.

Шкоди лїквідує і виплачує »Днїстер« з найбільшою скоростию. При оцїнцї шкід бувають запрошені 2 господарі селяни з поміж членів. Дотепер виплатив »Днїстер« **13.747 відшкодовань** в сумі **сїм і пів міліона корон.**

Зиск по скінченім роцї звертає ся членам. Звороту за р. 1906 дістають обезпечені члени по 10 сот. за кожду корону заплаченої річної премії.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, і т. д. приймають полїси „Днїстра“ при удїлюваню позички.

Житєві обезпеченя приймає »Днїстер« для Краківского Товариства, а провізию від таких обезпечень відступає „Днїстер“ на добродїйні цїли

Поясненя до обезпечень удїляє Дирекция або аґенти

Аґенциї »Днїстра« находять ся в кождім містї і в многих селах; там, де еще не робить инший аґент »Днїстра«, можуть письменні селяни старати ся о удїленє аґенциї. До тепер дістали аґенти 969 507 К провізиї.

Фонди Товариства 31/12 1906:

Фонд резервовий	К 846.189 20
„ резерви премій	„ 550.110 —
„ на звороти	„ 16.110 —
„ на ріжницю курсів	„ 29.866 35
„ резерви специяльної	„ 31.040 73
„ емерит. урядників	„ 185.810 21
инші фонди заосмотреня	„ 25.000 —

Канцеляриї отворені для сторін тільки перед полуднем (8—3 год.).

Селяне! покривайте дахи бляхою або дахівкою!

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

принимає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принимає до переховання папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Сховки депозитові.

(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де **безпечно і дискретно** переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїйші зарядженя.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділї депозитовім.

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук.**

З друкарнї В. А. Шийковского.